

– Autoprezentacja – Michał T u n k i e w i c z, *Małżeństwo i rodzina drogą uświęcenia człowieka. Wybrane zagadnienia*, Olsztyn 2010, s. 140

W 2010 r. nakładem Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ukazała się publikacja ks. dra Michała Tunkiewicza *Małżeństwo i rodzina drogą uświęcenia człowieka. Wybrane zagadnienia*. Podejmuje ona problematykę stale aktualną, związaną z małżeństwem i rodziną. Całość podzielona została na dwie części. Pierwsza dotyczy małżeństwa, które jest powołaniem człowieka. Małżeństwo definiowane jest tu w aspekcie Bożego planu, jako przymierze i komunია osób, którego uwieńczeniem jest sakrament małżeństwa, a jego mocą Eucharystia. W tej służbie miłości małżeńskiej poczesne miejsce zajmuje czystość, do której drogą jest miłość i wierność oraz zachowanie przez małżonków Bożych przykazań. Część druga poświęcona jest rodzinie, jako wspólnotcie miłości, której rola postrzegana jest tutaj w kilku aspektach: jako komórka powołana do zrodzenia potomstwa, do jego wychowania w wierze katolickiej i do nauczania współistnienia w świecie świeckim, a wreszcie do odpowiedniego przygotowania dzieci i młodzieży w zakresie seksualności.

Podejmowana tematyka jest wynikiem wieloletnich przemyśleń i badań naukowych autora. Wszystkie tezy i spostrzeżenia potwierdzone są bogatą bibliografią przede wszystkim wykorzystującą źródła związane z nauczaniem Kościoła. Przywoływane są dokumenty Soboru Watykańskiego II, adhortacje apostolskie i encykliki, listy apostolskie i inne pisma Jana Pawła II, a także pisma Ojców Kościoła. Bibliografię wzbogacają dokumenty państwowe mające moc prawną oraz opracowania monograficzne i artykuły wielu wybitnych znawców tematyki.

Małżeństwo w dziejach historii zbawienia, od samego początku było ukazywane jako odbicie i obraz nieskończonej miłości Boga. Stanowi ziemski obraz Jego wspańności, bowiem to on sam jest twórcą małżeństwa. Poprzez stworzenie mężczyzny i kobiety oraz uczynienie ich jednością Bóg wskazał ludzkości drogę do zbawienia. Małżeństwo, które zawiązuje się w Kościele i w nim trwa, będąc z natury komunią osób jest znakiem Kościoła jako wspólnoty miłości. Podczas swojego pontyfikatu papież Jan Paweł II wielokrotnie dawał wyraz z troskaniem o tę wspólnotę miłości, podkreślając jej jedność i nierozzerwalność. Wskazuje, że korzenie małżeństwa tkwią w sakramencie chrztu św., a sakrament małżeństwa jest jego kontynuacją i znakiem obłubieńczej więzi Chrystusa z Kościołem. Z tych sakramentów rodzi się bowiem łaska duchowości małżeńskiej i rodzinnej. Mocą małżeństwa jest Eucharystia, która umacnia związek, pomaga znosić ofiary. Jest ona niezbędna dla wspólnoty dwojga

ludzi, gwarantuje dochowanie uczciwości i wierności oraz codzienne trwanie w miłości. Trwanie w miłości zakłada wypełnianie Bożych przykazań. Wiąże się z tym bezpośrednio zachowanie czystości małżeńskiej, której zachowanie jest pełną czci odpowiedzią Bogu na postawione przed każdym zadanie. Jest równowagą i harmonią, ponieważ wnosi ład w duchowe wnętrze człowieka. Dochowanie czystości jest trudne i często powoduje frustracje i rozłam. Wymaga od małżonków dojrzałości, panowania nad swoją płciowością, by nie dać się zniewolić, by pozostać w pokoju, wolności i szczęściu. Pomagają im w tym sakramenty i obecność Boga w codziennym życiu. Nie bez przyczyny podczas sprawowania sakramentu małżeństwa śpiewany jest hymn do Ducha Św., bowiem by żyć w sposób czysty małżonkowie muszą być stale oświeceni światłem Ducha Świętego.

Podstawowym obowiązkiem małżonków jest zrodzenie potomstwa. Rodzicielstwo prowadzi do kształtowania duszy, jest drogą do świętości. Kościół nie determinuje rodziców ich ilością. To oczywiste, że małżeństwo katolickie w ramach odpowiedzialnego rodzicielstwa winno mieć tyle dzieci, ile potrafi wychować w sposób godny człowieka i chrześcijanina. Z drugiej strony winno przyjąć każde życie, jakim Bóg ich obdarzy, bowiem przez sakrament małżeństwa mają gwarancję specjalnej pomocy Bożej w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich. Kościół jasno wyraża swoje stanowisko w sprawie rodzicielstwa – poczęcie człowieka dokonuje się przez akt małżeński, co wynika z chrześcijańskiej wizji płciowości. Odrzuca kategorycznie sztuczne zapłodnienie i antykoncepcję, a za największe zagrożenie współczesnej rodziny uważa aborcję, dla której nie ma żadnego kompromisu. Rodzina jako jedno z najcenniejszych dóbr ludzkości znajduje się w centrum uwagi Kościoła. W wielu dokumentach kościelnych wielokrotnie podkreśla się, że działalność duszpasterska w zakresie pomocy rodzinie jest nie do przecenienia. Stąd też apele do kapłanów i świeckich, by towarzyszyli rodzinom na wszystkich etapach jej rozwoju, zarówno w sferze duchowej, jak i materialnej.

W kształtowaniu młodego człowieka najważniejszą rolę spełnia dobrze funkcjonująca rodzina. Jednak duży wpływ na wychowanie mają także inne podmioty: Kościół, szkoła, państwo. Jan Paweł II przyszłość narodów widział we właściwym wychowaniu. Proces wychowania postrzegał od momentu poczęcia do osiągnięcia dojrzałości psychicznej, pozwalającej na samowychowanie. Podkreślał, że warunkiem prawidłowego procesu wychowawczego człowieka jest budowany na miłości wzajemny szacunek. Wyróżnił następujący zakres wychowawczy: wychowanie do istotnych wartości życia ludzkiego, wychowanie religijne prowadzące do wiary, wychowanie seksualne mające na celu poznanie znajomości zasad moralnych, wychowanie do czystości implikujące szacunek dla darów Bożych i odkrywanie własnego powołania oraz wychowanie moralne. W wychowaniu moralnym najważniejszą rolę pełnią rodzice, którzy są przykładem i źródłem zachowań dla młodego człowieka.

Wychowanie to proces bardzo złożony, dlatego rodzicom z pomocą winno przychodzić wiele podmiotów, przy czym wszystkie są ważne, ale ułożone hierarchicznie: duszpasterstwo rodzin – czyli szeroko pojęta pomoc Kościoła oraz szkoła i instytucje państwowe. Działalność Kościoła uobecniona w aktywnej pomocy biskupów, kapłanów, osób konsekrowanych, ekspertów świeckich – rzeczywistnie zbawcze dzieło Chrystusa. Rodzina jako przedmiot troski ze strony instytucji kościelnych staje się kościołem domowym czyli podmiotem nowej ewangelizacji.

Kościół domowy jest miejscem, gdzie dzieci pobierają prawdziwą katechezę i mają zapewniony rozwój duchowy. Dobrze funkcjonująca rodzina – to wielki wkład w budowanie wartościowego społeczeństwa. Ale na rodzinę czyha wiele zagrożeń, które ją niszczą. Należą do nich m.in. błędnie pojmowana wolność i niezależność małżonków, niewłaściwe odczytywanie autorytetów, rosnąca liczba rozwodów, mylące wzorce zachowań promowane w mediach, przemoc, prymat wartości materialnych nad duchowymi. Dlatego też współpraca wszystkich podmiotów warunkuje prawidłowy rozwój rodziny. Katecheza, nie tylko rodzinna, ale także parafialna i szkolna to nieodłączny element w całościowym procesie wychowawczym. Wiedzano o tym już wieki temu, że nauka religii jest najcenniejszym skarbem polskiej szkoły. Jednak rodzice powinni czuwać nad tym, by ich potomstwo otrzymywało naukę religii zgodną z ich własnym przekonaniem, nawet gdy w szkole uczą się ideologii przeciwnych wierze chrześcijańskiej.

Wszechobecna sekularyzacja neguje istnienie Boga. Ustawiczny proces laicyzacji społeczeństwa prowadzi do zubożenia ludzkości, powodując zamęt w psychice młodego człowieka. Hasła „wolnego seksu” dopuszczają różne formy zachowań, co w rezultacie powoduje, że ludzka płciowość traktowana jest poza dobrem i złem, poza prawdą i wolnością. Redukcja tej sfery człowieka do wyłącznie biologicznej, powoduje odwrócenie od dążenia do pięknej miłości, od pracy nad sobą. Niesie to za sobą wielkie zagrożenie dla życia moralnego i biologicznego całego narodu. Z pomocą przychodzi tu Magisterium Kościoła, poprzez jasny wykład na temat godnego życia człowieka, jego płciowości, miłości i czystości. Wielką wartość widzi w wychowaniu seksualnym według określonych przez Kościół zasad, metod i środków, poprzez ukazanie wartości osoby jako podmiotu we wszystkich przejawach człowieczeństwa.

W przedstawionej naukowej publikacji zaprezentowane wyżej myśli są szeroko rozbudowane, poparte wieloma cytatami i przykładami. Z tego też względu jest ona adresowana do nauczycieli, wychowawców i rodziców, stanowiąc niejako przewodnik do zrozumienia posłannictwa małżonków w świecie współczesnym.

Ks. dr Michał Tunkiewicz